

Búcsú Pogány Gáborné László Emőke (1939–2014) művészettörténésztől

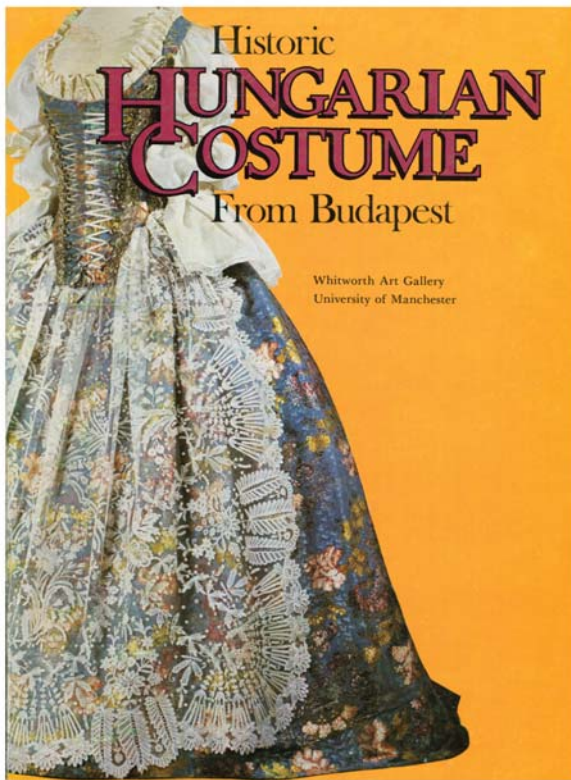
■ Tudunk betegségéről, mégis váratlanul ért a hír. Bízunk felgyógyulásában, és azt reméltük, hogy lesz még közös munkánk. A veszteség pótolhatatlan, a tervek örökre tervek maradnak...

Búcsúzunk László Emőke művészettörténésztől, az Iparművészeti Múzeum Textilgyűjteményének nyugalmazott vezetőjétől, a nagyszerű muzeológustól és a rendkívüli embertől.

László Emőke a Textilgyűjtemény munkatársaként, majd vezetőjeként számos hazai és külföldi kiállítást rendezett, könyveket, tanulmányokat, kiállítási katalógusokat írt, előadásokat tartott, és tanított. Hivatását megalapozott szakmai tudással, precizitással, a

műtárgyak és a szakma iránti tisztelettel végezte. Szép magyar nyelven megfogalmazott, logikusan felépített, közérthető írásai és előadásai kollégái és tanítványai számára ma is mintául szolgálnak. Biztos tudása bölcs higgadsággal, végtelen szerénységgel és anyagi természettel párosult. Egyéni érvényesülésre nem törekedett, helyette az ifjabb generációt bátorította. Oly módon segítette szakmai előmenetelüket, hogy lehetőséget biztosított számukra kiállítások rendezésére, vagy bevonta őket a nagy, átfogó kiállítási, kutatási programokba. Nem csoda, ha a köztiszteletnek és közszeretetnek örvendő kolléga irányításával sokan szerettek volna dolgozni, bár ez csak keveseknek adható meg. Szerencsések vagyunk, akik mellette „nőhettünk fel” és állandó jelenlétével kísérve szerezhettünk szakmai tapasztalatot.

László Emőke több mint négy évtizedes muzeológusi életútját felidézve eszmélünk csak rá, hogy munkássága az akkori, korlátozott lehetőségek ellenére is milyen sokoldalúan gazdag. Érdeklődése szinte az európai textiltörténet teljes palettáját felölelte. Az 1970-es évek közepétől kezdte a szövött falikárpitok történetét kutatni, majd a témában elért eredményeit a Corvina Kiadó gondozásában 1980-ban megjelent *Flamand és francia kárpitok Magyarországon* című munkájában foglalta össze. A kárpitok mellett behatóan foglalkozott az Iparművészeti Múzeum világi és egyházi viseleteket, európai selyemszöveteket és hímzéseket, csipke- és recemunkákat tartalmazó gyűjteményének történetével. Tudása az általa rendezett tárlatok, illetve tanulmányai és cikkei révén vált közkincsé. Első nagy, nemzetközi szakmai sikerét a Manchesterben megrendezett *Régi magyar viseletek (Historic Hungarian Costume from Budapest)* kiállításával 1979-ben érte el. Az Iparművészeti Múzeum textilgyűjteményének feldolgozásával egy időben a kortárs textilművészet fejlődését is figyelemmel kísérte és aktívan vett részt az ifjú textilművész-generáció oktatásában. A hetvenes években majd egy évtizeden át

Fotó: Kolozs Ágnes / Iparművészeti Múzeum, Budapest

tartott textiltörténeti órákat a Magyar Iparművészeti Főiskolán (ma Moholy-Nagy Művészeti Egyetem), de számos tanulmánya és összefoglaló textiltörténeti munkája, köztük az 1983-ban megjelent *Régiségek könyve* szövött textilekről, hímzésekről és képes kárpitokról írt fejezetei, valamint Radvánszky Béla *Magyar családélet és háztartás a XVI. és XVII. században* című művének reprint kiadásához írt tanulmánya (1986) még ma is kötelező tananyag.

1996-ban az Iparművészeti Múzeum nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő szecessziós gyűjteményét felvonultató *Szecesszió – a 20. század hajnala* stílustörténeti kiállítás főrendezője, s még ugyanabban az évben, az addigi, három évtizedes munkájának elismeréseként a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével tüntették ki. Ez alkalmából Lovag Zsuzsa régész-muzeológus, az Iparművészeti Múzeum akkori főigazgatója e folyóirat hasábjain méltatta az ünnepet (MI/1997/2, 33.).

László Emőke ezer szállal kötődött Erdélyhez. A családi gyökereken túl – édesapja, László Gyula (1910–1998) magyar régész-történész, képzőművész, egyetemi tanár a Brassó megyei Kőhalmon született – az Iparművészeti Múzeum gyűjteményének jelentős erdélyi emlékanyaga is arra készítette, hogy nagy érdeklődéssel kutassa a fejedelemség kori Erdély textilművészetét. Munkájának gyümölcse, az Iparművészeti Múzeum 16–17. századi úrihímzés-gyűjteményét bemutató *Magyar reneszánsz és barokk hímzések* című szakkatalógusa, a múzeum nagy sikerű, „*Hímzték egykoron, selyemmel, arannyal*” című kiállításának kiadványaként 2001-ben készült el.

1998-ban, nyugdíjba vonulásával pótolhatatlan őrnt hagyott maga után. Bár tudományos pályafutása nem zárult le – utolsó munkája, az Esterházy-kincstár textiliáit feldolgozó szakkatalógus *A 16–17. századi magyar főúri otthonok és lófelszerelések textildíszei* fejezete

Párnahaj (részlet) / Pillowcase (detail)

Erdély, 17. század második fele, lenvászon, selyemfonal, fémfonalas hímzés, török lapos öltés (Iparművészeti Múzeum, Budapest) / Transylvania, second half of the 17th c., linen, silk yarn, metal thread embroidery, Turkish satin stitch (Museum of Applied Arts, Budapest)

2010-ben jelent meg, biztonságot adó, nyugodt lényének hiányát nehezen tudtuk elfogadni. Bízunk a folytatásban, reméltük, hogy eljön az idő, mikor újra együtt dolgozhat a csapat. Betegsége azonban közbeszólt...

S ma, amikor az élet oly mértékben felgyorsult, hogy az egykor hosszú évek kutatómunkájaként kiérlelt és megszületett tudományos eredmények egy gombnyomással letölthetők, sőt újabb adatokkal egészíthetők ki, s amikor egy tudományos életből csak az marad meg, ami nyomtatásban megjelent, mi, akik az adatok mögött az embert is ismertük, László Emőke emlékét úgy ápolhatjuk a legméltóbb módon, ha az általa megteremtett, békés légkörben folyó, példamutató munkavégzés hagyományát továbbörökítjük.

PÁSZTOR EMESE
*művészettörténész, az Iparművészeti Múzeum
Textil- és viseletgyűjteményének vezetője*